

Státní rostlinolékařská správa

Sídlo organizace: Těšnov 17, 117 05 Praha 1
Korespondenční adresa: Ztracená 1099/10, 161 00 Praha 6

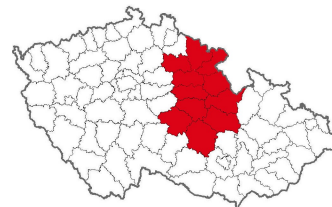
Havlíčkův Brod 30. 12. 2011
čj. SRS 069362/2011

Oblastní odbor SRS
Smetanovo nám. 279
580 01 Havlíčkův Brod

Zpráva č. 20 oblastního odboru HAVLÍČKŮV BROD o výskytu škodlivých organismů a poruch za období od 31.10. – 31.12.2011

1. Počasí

V první dekádě listopadu neklesly teploty pod bod mrazu, přičemž denní se většinou vyšplhaly nad 10°C. Poté následovalo mírné ochlazení, noční teploty dosahovaly kladných hodnot již jen výjimečně a denní překročily 10°C pouze ojediněle. Celodenní mráz byl na některých místech zaznamenán 17. listopadu. Koncem měsíce nastalo mírné oteplení. Tento měsíc byl příznačný výrazným nedostatkem vláhy – celkové úhrny se pohybovaly v rozmezí 1 až 2 mm. Srážky které přišly začátkem prosince nebyly sice nijak vydatné (úhrny se pohybovaly od 15 mm do 30 mm), ale pro mnoho porostů velmi důležité. Další srážky byly zaznamenány v polovině tohoto měsíce, jejich intenzita byla velmi rozdílná a ve vyšších polohách se již jednalo o srážky sněhové, případně smíšené. Teploty v prosinci se pozvolna snižovaly, ale pod -5°C klesaly jen výjimečně a maximální denní teploty dosahovaly většinou kladných hodnot. Celkově byl tento měsíc teplotně nadprůměrný. Pozitivem teplého počasí v prosinci bylo vsáknutí se nepříliš hojných srážek do půdy.

Výskyt škodlivých organismů a poruch

Byla dokončena sklizeň brambor, cukrovky a kukuřice na zrno. V důsledku vysokých výnosů konzumních brambor a nezájem trhu o tuto komoditu byla ponechána část ploch v některých regionech nesklizených. Počasí sice umožnilo setí ozimých obilovin po celý listopad, ale na některých pozemcích chyběl dostatek vláhy pro vzcházení.

OBILNINY

Až na výjimky – pozdě seté plochy – jsou porosty ozimů zatím pěkné. Problémem může být výskyt virových chorob, protože teplý a suchý podzim svědčil přenašečům a výskyt virových chorob byl laboratorně potvrzen ve většině odebraných vzorků, a to jak z výdrolů /např. v okrese Rychnov nad Kněžnou byla ve vzorku výdrolu ječmene jarního potvrzena **virová žlutá zakrslost ječmene (Barley yellow dwarf virus)**/, tak z nově založených porostů. Jedinou ochranou je ošetření porostů proti přenašečům. Posunutí termínu výsevu na co nejpozdější termín se tento rok míjelo účinkem, protože přítomnost přenašečů byla zaznamenána na mnoha místech ve velmi pozdních termínech.

Slabé výskyty houbových chorob byly zjištěny téměř v celé sledované oblasti, ale pouze ojediněle a většinou ve dřívě setých /hustých/ porostech.

PŠENICE OZIMÁ (RF 11–25 BBCH)

Ve vzorcích výdrolu odebraných v okrese Rychnov nad Kněžnou byla laboratorně potvrzena **virová zakrslost pšenice (Wheat dwarf virus)**. Přítomnost **virové žluté**

zakrslosti ječmene (Barley yellow dwarf virus) byla zjištěna ve vzorcích odebraných v okrese Náchod.

Ještě začátkem listopadu byl na lokalitě Radiměř /okres Svitavy/ zaznamenán střední výskyt **kříška polního (*Psammotettix alienus*)**, přitom se jedná o nadmořskou výšku 540 m.

Pozorování dospělců na podzim (na vzešlých výdrolech obilnin, orientačně v září a na vzešlých ozimech vyšetých v blízkosti loňských ozimů, orientačně fáze 12-19 BBCH, v první či druhé polovině října – dle počasí, do prvního mrazu). Pozoruje se pokud možno za slunného bezvětřného počasí, nejlépe v pozdním odpolední před západem slunce především na řídkých prosvětlených místech porostů. U ozimů se preferují širší okraje ze strany, kde byly ozimy v předchozím roce. Kontroluje se množství dospělců kříška polního na 100 smyků. Kritické číslo je 3-7 dospělců na 100 smyků.

Chemická ochrana na podzim se doporučuje při výskytu 5 a více jedinců na 100 smyků. Preferuje se časné ošetření. Je nezbytné střídat insekticidy s různým mechanismem účinku za účelem předcházení vzniku rezistence.

Při sledování výskytu **hraboše polního (*Microtus arvalis*)** byly zaznamenány převážně slabé výskyty. Ojedinelé střední výskyty byly pozorovány na polích sousedících s loukami nebo plochami pícnin – zaznamenáno např. v okrese Ústí nad Orlicí /lokality Vysoké Mýto/.

Pozorování hrabošů se provádí v porostech ozimů o výměře větší než 5 ha na počátku a na konci vegetace.

Zjišťují se počty užívaných nor (nory s čerstvými výhrabky nebo pobytovými stopami) v přepočtu na 1 ha a to na základě 4 průchodů o šířce 2,5 m a délce 100 m, resp. cca 140 kroků (celkem 4 x 250 m² = 1000 m²) a vynásobením 10x.

Ošetření na jaře se provede při dosažení nebo překročení prahu škodlivosti, tj. pokud se zjistí více než 50 užívaných východů z nor na 1 ha.

JEČMEN OZIMÝ (RF 19-25)

Výjimečně až střední výskyty **padlí ječmene (*Blumeria graminis*)** byly zaznamenány v okresech Svitavy a Ústí nad Orlicí /lokality Vysoké Mýto, Libecina a Řepníky/.

Situace ve výskytech **kříška polního (*Psammotettix alienus*)** a **hraboše polního (*Microtus arvalis*)** byla obdobná jako u pšenice.

ŽITO (RF 21-23 BBCH)

Na lokalitě Solovice – Stárkov bylo zjištěno rozsáhlé poškození porostů **slimáčkem polním (*Deroceras agreste*)** a byl zde zaznamenán i výskyt larev **hrbáče osenního (*Zabrus tenebrioides*)**.

OLEJNINY

Z důvodu zabránění přerůstání především včasné zasetých porostů řepky ozimé bylo nutné mnohdy opakovaně ošetřit tyto plochy morforegulátory.

ŘEPKA OZIMÁ (RF 11-19 BBCH)

Po okresech Havlíčkův Brod a Chrudim byly zjištěny výskyty **plazmodioforové nádorovitosti brukvovitých (*Plasmodiophora brassicae*)** i v okrese Svitavy. Na lokalitách Horní Hynčina, Rychnov na Moravě, Opatov v Čechách a Hradec nad Svitavou byl výskyt vyhodnocen na 85 ha jako silný a na dalších cca 250 ha jako slabý až střední. Situaci zhoršuje i používání hořčice jako meziplodiny či zeleného hnojení.

Lokálně střední výskyt **plísně zelné (*Peronospora parasitica*)** byly pozorován v okrese Pardubice /lokality Lhota pod Přeloučí/ a slabé napadení porostu **padlím brukvovitých (*Erysiphe cruciferarum*)** bylo zjištěno na lokalitě Dobříkov /okres Ústí nad Orlicí/.

Pouze slabé výskyty dospělců /případně vajíček/ **mšice zelné (*Brevicoryne brassicae*)** jsou hlášeny z okresů Jičín /lokality Radim/, Náchod /lokality Křinice a Maršov/ a Trutnov /lokality Bílé Poličany/. Na pozorovacím bodě Záhrad v okrese Svitavy byl výskyt vajíček tohoto škůdce vyhodnocen jako střední.

OKOPANINY

Byla dokončena sklizeň brambor, mimo odrůd určených pro výrobu škrobu byla ve škrobárnách zpracována i nemalá část brambor konzumních. V současné době probíhá třídění a expedice konzumu, prodej sadby je zatím minimální. Probíhá ještě distribuce cukrovky z polních skládek.

BRAMBOR OBECNÝ (RF 99 BBCH)

Zdravotní stav uskladněných brambor je zatím poměrně dobrý, při rozborech jednotlivých partií je sice zjišťován výskyt **plísně bramboru (*Phytophthora infestans*)**, **mokrě hniloby (*Erwinia carotovora*)** a případně i **fusariové hniloby bramboru (*Fusarium spp.*)** na hlízách, ale podíl těchto hlíz zatím většinou nedosahuje kritických hodnot.

Při povinném testování všech sadbových brambor na **bakteriální kroužkovitost bramboru (*Clavibacter michiganensis subsp. Sepedonicus*)** byl potvrzen výskyt této karanténní choroby u jedné partie v okrese Rychnov nad Kněžnou.

PASTVINY, LOUKY, TTP

TTP, Víceleté pícniny

Teplý a suchý podzim se projevil zvýšenými výskyty **hraboše polního (*Microtus arvalis*)**. V rámci pravidelných odpočtů byly ve všech okresech zaznamenány lokality se silnými výskyty.

Ve většině okresů byla pozorována i zvýšená aktivita **krčka obecného (*Talpa europaea*)**.

Za oblastní
odbor zpracoval: Ing. Jiří Jůzl